

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25691

Aşağıdaki soruların **Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM), 2016 yılına kadar varlığını sürdüren Çıraklık Eğitim Merkezleri'nin devamı niteliğindedir. 2016 ve 2021 yıllarında 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda yapılan değişikliklerle MESEM'ler yaygın hale gelmiştir. Özellikle 2021-2022 eğitim öğretim yılından itibaren, 81 organize sanayi bölgesinde MESEM'ler aracılığıyla öğrenci kayıtları hızla artırılmıştır. Bugün 500 binden fazla öğrenci bu programa devam etmektedir. MESEM'lere ortaokul mezunu herkes kayıt yaptırabilirken, 9., 10. ve 11. sınıf öğrencilerine asgari ücretin en az %30'u, 12. sınıf öğrencilerine ise kalfa statüsü kazandıkları için asgari ücretin en az %50'si ödenmektedir. Ancak bu ücretler işverenler tarafından değil, doğrudan genel bütçe tarafından karşılanmaktadır.

Bu sistem, öğrencileri eğitim süreçlerinden uzaklaştırarak erken yaşta ucuz iş gücü olarak piyasaya sürmekte ve çocuk işçiliğini meşrulaştırmaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin verilerine göre, 2023 yılında en az 54, 2024 yılında ise en az 71 çocuk işçi hayatını kaybetmiştir. 2013-2024 yılları arasında yaşamını yitiren çocuk işçi sayısı ise en az 742 olarak kaydedilmiştir. Ayrıca, sadece geçtiğimiz yıl MESEM kapsamında çalışan 13 öğrenci iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yürütülen bu program, çocuklarımızı ciddi tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktadır. İş yerlerinde güvenlik önlemlerinin yeterince denetlenmemesi, öğrencilerin haklarını aramalarının neredeyse imkânsız hale gelmesi ve bu sistemin çocuk istismarına açık bir yapı oluşturması kamuoyunda büyük endişe yaratmaktadır. Çocukların eğitim hakkı Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmışken, MESEM programı bu hakkın ihlaliyle eşdeğer bir noktaya gelmiştir.

Eğitim sisteminin temel amacı, çocukların nitelikli ve güvenli bir eğitim sürecinden geçirerek geleceğe hazırlamaktır. MESEM uygulamalarının çocuk işçiliğini yaygınlaştıran bir mekanizma haline gelmemesi için gerekli denetimlerin yapılması ve öğrenci haklarının korunması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. İzmir’de kaç MESEM bulunmaktadır ve bu merkezlerde toplam kaç öğrenci eğitim görmektedir?
2. İzmir’de MESEM kapsamında çalışan öğrencilerin sektörel dağılımı nedir? Hangi sektörlerde daha fazla öğrenci istihdam edilmektedir?
3. MESEM kapsamında çalışan öğrencilerin çalışma saatleri nasıl denetlenmektedir? Öğrencilerin fazla mesaiye zorlanmasını engelleyen mekanizmalar nelerdir?
4. 2021-2024 yılları arasında İzmir’de MESEM kapsamında çalışan öğrencilerin iş kazasına uğrama oranı nedir? Bu kazalar sonucu hayatını kaybeden öğrenci sayısı kaçtır? Yaralanan öğrenci sayısı kaçtır?
5. MESEM öğrencilerine yönelik iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri düzenlenmekte midir? Bu eğitimlerin içeriği ve etkinliği nasıl değerlendirilmektedir?
6. MESEM öğrencilerinin maruz kaldığı mobbing, kötü muamele veya cinsel istismar vakalarına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan herhangi bir şikâyet bulunmakta mıdır? Bu şikâyetler nasıl değerlendirilmiştir?
7. İzmir’de MESEM kapsamında çalışan öğrenciler için bağımsız bir şikâyet ve destek mekanizması bulunmakta mıdır? Öğrenciler çalışma koşullarıyla ilgili hangi kanallar üzerinden başvuru yapabilmektedir?
8. Öğrencilerin tatil dönemlerinde çalıştırılmalarını önlemek için herhangi bir takip mekanizması oluşturulmuş mudur?
9. Çocuk işçiliğini önlemek adına, İzmir’de MESEM’lerin denetim süreçleri nasıl yürütülmektedir? Bakanlığınızın bu konuda geliştirdiği yeni bir denetim modeli var mıdır?
10. Aileler, çocuklarının çalıştığı iş yerleri ve çalışma koşulları hakkında bilgilendirilmekte midir? Ailelerin çocuklarının güvenliği ve eğitimi konusunda bilinçlendirilmesi için hangi çalışmalar yapılmaktadır?
11. MESEM öğrencilerinin, eğitimleriyle ilgisi olmayan ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmasına yönelik herhangi bir inceleme veya yaptırım uygulanmış mıdır?